

**Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa
Jurja Strossmayera u Osijeku**

FILOZOFIJA U KNJIŽEVNOSTI

6. studentski filozofski simpozij

**Odsjeka za filozofiju Filozofskog fakulteta
Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku,
Udruge studenata filozofije »logOS«
i Hrvatskog filozofskog društva**

SVEUČILIŠTE
JOSIPA JURJA
STROSSMAYERA
U OSIJEKU

FILOZOFSKI
FAKULTET

HRVATSKO FILOZOFSKO DRUŠTVO
Croatian Philosophical Society

Osijek, 5. i 6. svibnja 2016.

IZDAVAČ

Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa
Jurja Strossmayera u Osijeku

ZA IZDAVAČA

Loretana Farkaš

UREDNIK

Demian Papo

LEKTURA I KOREKTURA

Programski odbor simpozija

PRIJELOM TEKSTA

Vilim Plužarić

DIZAJN KORICA

Igor Dešić

TISAK

Gradska tiskara Osijek d. d.

NAKLADA

250 primjeraka

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne
knjižnice u Zagrebu pod brojem 000932054

ISBN 978-953-314-088-9

**POKROVITELJI
ORGANIZACIJE SIMPOZIJA**

Filozofski fakultet
Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera
u Osijeku

Osječko-baranjska županija

**ODRŽAVANJE SIMPOZIJA
POTPOMOGLI SU**

Gradski prijevoz putnika d.o.o. Osijek

Turistička zajednica Grada Osijeka

MILOŠ MILADINOV

student 1. godine master studija filozofije
Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

Dijalog mišljenja i pevanja u Hajdegerovoj poznoj filozofiji

O Hajdegerovu okretu ka pesništvu govoriti s obzirom na problem jezika i problem bivstvovanja. Jedna od vodećih tema Hajdegerove poznije misli bio je fenomen jezika. Hajdeger je jezik odredio kao »kuću bivstvovanja«, što podrazumeva da ispitivanje jezika predstavlja uslov mogućnosti za zadobijanje pozicije sa koje je uopšte moguće govoriti o, prema Hajdegerovu sudu, fundamentalnom pitanju filozofije: o bivstvovanju. Za razliku od ustaljenog shvatanja jezika kao resursa, dakle kao pukog sredstva komunikacije karakterističnog za doba tehnike, u pesništvu bismo mogli, tvrdi Hajdeger, uočiti kako jezik dolazi do reči, kako reči dolaze do kazivanja ili, tačnije, kako u pesništvu jezik postaje fenomenalno vidljiv. Stoga je, budući da ophođenje prema jeziku ni u slučaju mišljenja, a ni u slučaju pevanja, nije odnos zasnovan na pukoj instrumentalizaciji, moguće govoriti o blizini mišljenja i pevanja. Drugim rečima, pitanje o bivstvovanju jeste fundamentalno pitanje mišljenja, a jedan od neophodnih uslova da bi se to pitanje uopšte postavilo, jeste zadobijanje slobodnog odnosa prema jeziku, dakle dopuštanje jeziku da kazuje. Upravo zbog toga mišljenje može u pevanju pronaći relevantnog sagovornika.

Drugi, suštinski, razlog Hajdegerova bavljenja pesništvom leži u pesničkom zahvatanju bivstvovanja. Prema Hajdegerovu mišljenju, pesništvo nije niti izraz duše svojstven određenoj kulturi, niti proizvođenje predmeta u kojem se estetski uživa. Naprotiv, pesništvo bismo trebali razumeti kao »izdržavanje znakova koji dolaze od bogova« i kao »zasnivanje bivstvovanja«. To znači da pevanje i mišljenje imaju isti intencionalni predmet, ali ga ne zahvataju na isti način i upravo zato što nisu isto, a govore o istom, među njima može doći do produktivnog dijaloga.

NEVENA NIKOLIĆ

studentica 4. godine osnovnih akademskih studija filozofije
Filozofski fakultet, Univerzitet u Nišu

NEMANJA ĐORĐEVIĆ

student 1. godine master akademskih studija socijalne psihologije
Filozofski fakultet, Univerzitet u Nišu

Estetsko u filozofskom i filozofsko u književnom tekstu Žan-Pol Sartra iz perspektive filozofije i psihologije umetnosti

Neretko se dešava da u delima lepe književnosti prepoznamo filozofsku podlogu. Pisac prilikom pripovedanja zauzima određeni stav prema svetu. U osnovi priče stoji piščeva interakcija sa svetom. Njegova je priča reakcija na svet i dešavanja u njemu. On svojim delima opisuje, objašnjava ili pokušava da utiče na svet. Veza između lepe književnosti i filozofije time je uočljivija. U ovom izlaganju problematiziraćemo odnos između književnog i filozofskog dela (književnog i filozofskog u delu) francuskog filozofa egzistencijalizma Žan-Pol Sartra. Pošto su filozofi egzistencijalizma poznati i kao pisci proznih tekstova, to nam daje prostora za upoređivanje njihovih književnih i filozofskih dela. U tu smo svrhu upotrebili delo iz lepe književnosti *Mučnina* i delo iz filozofije *Biće i ništa*. Problemu ćemo pristupiti iz perspektive filozofije i psihologije umetnosti, kao i iz perspektive koja književnost vidi kao mogućeg nosioca filozofske vrednosti. Takođe ćemo se baviti time da li i u kojoj su meri dela iz lepe književnosti filozofski relevantna. Da li lepa književnost može da bude filozofski medijum i, ukoliko može, u kojoj meri? Takođe, zastupaćemo tezu da u filozofskim delima ima estetskog, bar na nivou subjektivne procene.